

**НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРІОРИТЕТ НА ШЛЯХУ ДО
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
(до 10-річчя РЖ «Агропромисловий комплекс України»)**

В.А. Вергунов

До основоположних здобутків за часів державності України в питаннях інформаційно-бібліотечного забезпечення аграрної науки та агропромислового слід віднести заснування спеціальним рішенням Президії Української академії аграрних наук 1999 р. при Центральній (нині — Державній) науковій сільськогосподарській бібліотеці УААН реферативного журналу «Агропромисловий комплекс України» (Свідоцтво про державну реєстрацію КВ 3796 від 24.04.1999 р.).

Свої витоки у світовому вимірі для потреб науки реферування багато в чому веде із Франції. Організація вітчизняного реферування, в тому числі для потреб сільського господарства, нерозривно пов'язана з ім'ям М.В. Ломоносова, який звернув увагу на важливість авторських рефератів, цілей і завдань реферування, оцінив його як різновид наукової роботи. Він — автор першої методики реферування в країні.

Кілька слів про загальний стан науково-технічної інформації в АПК України до року створення РЖ. В Україні за часів колишнього СРСР не видавався жодний реферативний журнал, були відсутні організації з реферування наукової літератури різних напрямів, не було й відповідної нормативно-методичної бази. Реферативна інформація, яка надходила і надходить до нас, наприклад із ЦНСГБ РАСГН, відбиває світовий потік наукової літератури аграрного профілю, в якому зовсім немає вітчизняної.

В Україні тривалий час порушувалося питання про видання українського аграрного реферативного журналу, який містив би наукову, науково-практичну, науково-методичну та іншу аграрну інформацію.

Слід відзначити, що у 90-х роках ХХ ст. в Україні розпочалися роботи зі створення вітчизняних реферативних видань. Український центр наукової медичної інформації та патентно-ліцензійної роботи з 1993 р. видавав «Медичний реферативний журнал». Черкаський НДІ техніко-економічної інформації в хімічній промисловості випускав з 1994 р. науково-технічний реферативний збірник «Химическая промышленность». Проте обсяг реферованих у них документів був надто обмежений, переважала спрямованість на реферування іноземних публікацій.

1997 р. було визнано доцільним видання реферативного журналу «Депоновані наукові роботи» (Державна науково-технічна бібліотека України, ДНТБ) Міністерства України в справах науки і технологій. Систематичне розміщення матеріалу, достатньо великий обсяг реферованих документів (не лише окремих робіт, а й збірників наукових праць, матеріалів з'їздів, нарад, конференцій та симпозіумів) свідчили про високий рівень підготовки до друку даного видання.

З 1997 р. Книжкова палата України заснувала і видає щомісячний РЖ «Політика. Політичні науки». Його структура охоплює майже всі напрями розділу «Політика». Бібліографічні записи супроводжуються змістовними рефератами. Довідково-пошуковий апарат складається з покажчиків авторів, алфавітно-предметного, використаних періодичних і продовжуваних видань. Основний недолік — невелика кількість реферованих видань. Хоча автори мали намір реферувати щомісяця близько 200 статей загальним обсягом 1000 сторінок, проте 1998 р. жоден номер журналу не містив більше 60 рефератів. На жаль, деякі важливі підрозділи («Політичні партії», «Громадсько-політичні об'єднання») взагалі не відображались.

1998 р. Книжковою палатою України започатковано видання реферативного журналу «Економіка. Економічні науки». Видання РЖ економічної серії зумовлювалося необхідністю оперативного й систематичного інформування читачів про основні події в економічному житті

країни, про нові підходи та результати теоретичних і методичних розробок у галузі формування економіки країни, що надзвичайно актуально сьогодні в умовах світової кризи економіки.

Відсутність в Україні загальнодержавного РЖ та необхідність інформування вчених про результати досліджень викликали появу того ж 1998 р. реферативного журналу «Джерело». Український реферативний журнал був започаткований Інститутом проблем реєстрації інформації. За кількістю назв він охоплював менше 2% наукових видань України, а порівняно із загальним числом наукових, науково-методичних та науково-популярних видань України, що підлягають реферуванню, цей відсоток був ще меншим. Тому виник проект на базі двох великих інститутів — НБУВ та ІПРІ — створити оновлений варіант УРЖ «Джерело». Було розроблено структуру нового видання, яке б охоплювало більшість галузей знання і виходило у трьох серіях. На сьогодні цей журнал за комплексністю у своєму форматі видання по праву можна віднести до кращих у країні.

Його вихід деякою мірою загострив питання необхідності створення інформаційних ресурсів, забезпечення суспільства інформаційними продуктами і послугами в розрізі окремих галузей економіки країни. Особливе місце в цьому процесі безперечно належить провідному її сектору — сільському господарству. Вирішенням проблеми створення власних інформаційних продуктів для його потреби і став реферативний журнал «Агропромисловий комплекс України» (РЖ «АПК України»). У ДНСГБ УААН був створений досить міцний і кваліфікований спеціальний відділ наукового реферування, який тривалий час очолювала канд. екон. наук Г.Г. Хурманець, з кваліфікованими виконавцями: З.П. Кирпаль, С.Х. Поплавською, Л.О. Романчук, О.М. Курилко, О.С. Мудруком, А.І. Абрамовою, Н.К. Забіяко, Л.Г. Самойловою, що почав підготовку до видання реферативного журналу «АПК України»: 1999 р. двічі на рік, а потім — щокварталу. Сьогодні вихід видання, яке за своїм форматом і спектром наповнення не має аналогів в Україні для своєї галузі, є однією з вищих форм науковості у класично бібліотечному вимірі. Хоча детальне ознайомлення з історією розвитку Бібліотеки при підготовці спеціального історичного нарису про неї довело, що це вже не перша спроба в еволюційному поступі розгорнути роботу з наукового реферування.

Щодо РЖ аграрного профілю, то історія ДНСГБ УААН 30-х рр. ХХ ст. засвідчує, що у «1933 р. ЦНСГБ разом із сектором технічної пропаганди Всеукраїнської академії с.-г. наук випускала реферативно-бібліографічний збірник «Огляд іноземної літератури із сільського господарства». З 1933 по 1947 роки вийшли з друку 52 випуски бюлетенів бюро іноземного досвіду.

У «Бюлетені» містилося понад три тисячі рефератів і перекладів робіт іноземних авторів. Кожний випуск мав 2-3 частини. У першій — обов'язково друкувалися реферати. У Центральній науковій сільськогосподарській бібліотеці 1935 р. створюється бібліографічний відділ, який виконував роботи з підготовки і видання реферативно-бібліографічного збірника «Передовий досвід у соціалістичному сільському господарстві».

Моменту створення перших випусків реферативного журналу «АПК України» 24 квітня 1999 року передувала непроста робота щодо аналізу і синтезу інформації першоджерел. Спершу ми звернулися до практичного й теоретичного досвіду реферування ВІНІТІ 1952 р. 1999 р. цією установою уже оброблялося близько 13 тисяч зарубіжних журналів 85 країн світу 38 мовами, а до науково-аналітичної роботи було залучено майже 20 тис. позаштатних співробітників. Серед них 146 членів і членів-кореспондентів АН СРСР, 1360 докторів і понад 6900 кандидатів наук. Почалася активна робота з вивчення питань теорії і методики реферування. Як уже зазначалося, досвід п'яти організацій, що зробили перші кроки в реферуванні, був нам доступний, але цілісної методичної бази не було. У руслі роботи ЦНСГБ УААН до видання першого в Україні галузевого РЖ «АПК України» вивчали все: методичні інструкції ДНТБ України, статті до «Вісника Книжкової палати», в яких були обґрунтовані основні принципи побудови журналу (добір матеріалів, вимоги до структури журналу тощо). Допомогли при створенні методики й інструктивно-методичні матеріали щодо роботи з Міжнародною автоматизованою базою даних (МАБД) AGRIS-FAO й аграрний тезаурус, надані УкрІНТЕІ для ознайомлення зі структурою

реферату, які містяться в цій Міжнародній базі даних аграрної інформації, що включає 148 учасників — країн-членів ФАО.

Виникали питання відбору першоджерел для реферування, формування ключових слів тощо. Як зазначалося, на момент створення за форматом підготовки матеріалів і своїм наповненням журнал відповідав вимогам кращих світових стандартів до такої форми наукової продукції і не мав аналогів у країні. Багато в чому таке відбулося завдяки відповідно відпрацьованій і затвердженій на вченій раді ДНСГБ УААН методологічній побудові принципових підходів (Методика підготовки реферативного журналу «Агропромисловий комплекс України» / Слободяник М.С., Хурманець Г.Г., Кірпиць З.П., Мудрук О.С., Романчук Л.О.; за ред. Слободяника М.С. — К., 1999). Загальну стратегію місця РЖ «АПК України» у системі інформаційно-консультаційного забезпечення АПВ регіонів країни затвердив його головний редактор — президент УААН, академік М.В. Зубець.

Для якісної підготовки журналу, до створеного спеціального відділу наукового реферування на початковому етапі були запрошені фахівці з УкрНТІ, які й сьогодні плідно працюють над формуванням журналу. Створення РЖ «АПК України» на базі фондів нашої бібліотеки не можна вважати випадковим, бо вона за своєю сутністю відповідає п. 1 Закону України «Про бібліотеки і бібліотечну справу» щодо реєстрації новітніх галузевих надходжень. Поява РЖ «АПК України» стала логічним рішенням після створення 1998 р. під патронатом УААН центрів наукового забезпечення АПВ регіонів у частині їхнього інформаційно-консультаційного забезпечення або скоріше інформаційно-бібліотечного супроводження.

Варто наголосити, що засновником РЖ «АПК України» крім ЦНСГБ УААН, був також Інститут гідротехніки і меліорації УААН, який завдяки директорові академіку П.І. Коваленку завжди генерує все нове у повсякденній науковій діяльності. Велику реальну допомогу у становленні РЖ «АПК України» надавав і надає перший віце-президент УААН академік В.П. Ситник. Протягом десятирічного існування журналу в його підготовці (редагуванні та безпосередньо друкуванні) беруть участь працівники Державного видавництва «Аграрна наука» УААН (Л.П.Захарченко, А.С.Шайніков), редакція журналу «Вісник аграрної науки» УААН (директор В.А. Величко) і видавець ДІА.

Від квітня 1999 р. РЖ «АПК України», який містив 28-30 рубрик відповідно до основних напрямів розвитку АПК, розпочав відлік свого існування. У визначених рубриках кожного випуску журналу міститься від 400 до 450 рефератів, тобто щороку реферується приблизно 1600-1800 публікацій українських науковців і виробників з найактуальніших питань ведення сільського господарства.

Звісно, сьогодні не доводиться говорити про повне охоплення реферуванням документації з аграрного профілю. На жаль, значна її частина (фактично близько 50%) залишається поза національним інформаційним ресурсом. Комплектування фондів ДНСГБ УААН книгами, періодичними виданнями, спецвидами аграрної документації через низку організаційних проблем і економічну нестабільність зазнає великих труднощів. Як позитивний фактор, останнім часом спостерігається стабільне збільшення видань репертуару галузевої наукової літератури, навчальних, довідкових і навчально-методичних та виробничо-практичних посібників.

2008 р. на вченій раді ДНСГБ УААН були затверджені президентом УААН М.В. Зубцем перероблена й доповнена «Методика підготовки реферативного журналу «АПК України» та «Положення про РЖ «АПК України». Вже можна стверджувати, що творча робота колективу є успішною, конструктивною і головною — затребуваною споживачами різного рівня і відношення до сільського господарства в Україні.

Редакційна колегія реферативного журналу «АПК України» представлена провідними вітчизняними науковцями-аграріями: головний редактор — академік УААН М.В. Зубець, члени редакційної колегії: академіки УААН — В.П. Буркат, М.М. Гаврилюк, Я.С. Гуков, Г.О. Єресько, П.І. Коваленко, П.В. Кондратенко, М.П. Лісовий, В.В. Медведєв, Д.О. Мельничук, О.І. Фурдичко, М.В. Роїк, П.Т. Саблук, В.Ф. Сайко, В.П. Ситник; члени-

кореспонденти УААН — В.В. Адамчук, І.В. Гриник, С.М. Кваша, А.Й. Мазуркевич, Ю.Ф. Мельник; професор В.А. Вергунов і доктор пед. наук В.В. Дерлеменко.

Для того, щоб РЖ «АПК України» сприяв залученню наукоємної інформації українських вчених із пріоритетних напрямів розвитку аграрної науки і виробництва до світового інформаційного потоку, інформуванню науковців, дослідників, винахідників, виробничників, викладачів, студентів і аспірантів вищих закладів освіти аграрного профілю, а також виконанню ролі реферативної інформації в системі наукових комунікацій, згідно із пропозицією ДНСГБ УААН, 2003 р. розпорядженням Президента УААН сформовано групу наукових консультантів. Вона складається з 11 академіків УААН, 5 членів-кореспондентів УААН, 6 професорів. Учені знайомляться та рецензують кожний реферат закріпленого за ними напряму. Таким чином редколегія фактично уникає значної наукової або інформаційної недоречності в журналі, посилюється елемент об'єктивізму при відборі першоджерел до реферування.

Від 2003 р. до попереднього розгляду матеріалів, що підлягали реферуванню, залучені наукові консультанти з предметних рубрик РЖ: академіки УААН — О.М. Шпичак, М.К. Лінник, Г.А. Мазур, І.М. Гудков, М.П. Лісовий, П.В. Кондратенко, Г.О. Богданов, В.П. Рибалко, М.І. Сахацький, В.О. Бусол, О.С. Луканін; члени-кореспонденти УААН — С.П. Танчик, А.Г. Сердюк, С.М. Каленська, В.В. Хареба, О.М. Третьак; професори — А.В. Боговін, В.А. Вергунов, А.Ф. Гойчук, І.Т. Слюсар; канд. с.-г. наук А.Н. Кручек.

Процес репрезентативності РЖ «Агропромисловий комплекс України» в галузевому середовищі постійно удосконалюється. Складання наукових рефератів здійснюють референти: доктор с.-г. наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки — В.В. Шелепов; кандидати с.-г. наук — М.В. Коломієць і П.І. Нинько; ст. наук. співробітники — О.В. Каргіна, С.Х. Поплавська, Л.О. Романчук.

Доречно згадати, що в різні роки референтами також працювали: доктор фіз.-мат. наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки М.М.Новиков (1933-2007); кандидат техн. наук О.С. Мудрук (1937-2008); кандидати економічних наук — З.П. Кирпаль і Г.Г. Хурманець; завідувач відділу реферування В.С. Мойсеєнко; фахівці: М.О. Курилко, А.І. Абрамова, С.А. Кочулов. Комп'ютерне забезпечення підготовки до видання РЖ здійснює провідний інженер-програміст Л.Г. Самойлова. На початковому етапі значну інженерну підтримку проводив В.В. Гудзеватий.

Користуючись нагодою, потрібно висловити слова подяки всім співробітникам бібліотеки, які брали і беруть участь у підготовці РЖ «АПК України», який, на власне переконання, відношу до національних пріоритетів і реальних інформаційних продуктів, що можуть бути конкурентоспроможними в умовах євроінтеграції.

Основний зміст РЖ логічно завершує репертуар матеріалізованих ДНСГБ УААН біобібліографічних серій «Академіки УААН», «Біобібліографія вчених-аграріїв України», заснованих 1998 р., історико-бібліографічна серія «Аграрна наука України в особах, документах, бібліографії» (2001 р.), «Члени-кореспонденти УААН» (2005 р.), «Землевпорядна наука» (2005 р.), галузеві бібліографічні та науково-допоміжні бібліографічні видання.

На момент десятирічного ювілею, як видно з *табл. 1*, вийшли друком 39 випусків РЖ «АПК України» базового формату (наклад кожного 500 примірників). Аналітична інформаційна база агросектору збагатилася 15881 фактографічним рефератом актуальних теоретико-прикладних публікацій. Структура наповненості узагальнених предметних рубрик у відсотковому відношенні є такою: тваринництво і ветеринарія — 28,3; рослинництво — 23,0; землеробство, екологія і сільськогосподарська меліорація — 22,3; економіка, організація та управління сільськогосподарським виробництвом — 8,0; сільськогосподарські машини та знаряддя — 6,9; харчова і переробна промисловість — 4,9; лісове господарство — 4,5; історія аграрної науки — 2,1.

Нині загальний обсяг оригінального видання становить 768 обл.-вид. аркушів. Поміж тим, для задоволення інформаційних запитів галузевих інституцій додатково випущено чотири спецвипуски РЖ: «Ветеринарна медицина» (2005 р.; 367 рефератів; 18,13 обл.-вид. арк.); «Сільськогосподарська меліорація і водне господарство» (2006 р.; 192 реферати; 10,65 обл.-вид.

арк.); «Лісове господарство» (2007 р.; 321 реферат; 22,5 обл.-вид. арк.) та «Ветеринарна медицина і тваринництво України» (2007 р.; 908 рефератів; 39,5 обл.-вид. арк.).

З огляду на це, можна дійти висновку, що всі перемоги на сучасному етапі розвитку наукового реферування в Україні досягаються на рівні різних відомств і будуються, передусім, на ентузіазмі колективів або окремих осіб, що опанували методологію даного виду наукової діяльності для потреб інформаційно розвиненого суспільства.

Проблеми, що існують при підготовці та виданні реферативних журналів на теренах країни, а їх, як видно із *табл. 2*, крім РЖ «АПК України», вісім – у кінцевому підсумку мають спільне коріння, їхнім домінуючим аспектом є економічні чинники. Для збереження напрацьованого досить нечисленними творчими колективами реферувальників, а також примноження цього надзвичайно потрібного країні напряму науки як складової культури є потреба запровадити в Україні загальнодержавну програму наукового реферування з відповідним бюджетним фінансуванням під загальною науково-методичною координацією Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського НАНУ.

Практична реалізація такої спеціальної загальнодержавної програми дасть можливість, передусім, поліпшити систематизацію реферативних видань і виявити пріоритети національного реферування; по-друге, ліквідувати певний дубляж у їхній роботі, що відповідає відомому вислову А.П. Чехова «національної таблиці множення не існує»; головне разом з іншими позитивами і навіть недоречністю, наприклад, за форматом подання матеріалу у вигляді реферату, дасть можливість якісно репрезентувати унікальний національний продукт у світовому інформаційному просторі, на що так переконливо і привабливо націлює нинішня виконавча влада. Все це разом дасть великий економічний ефект, що деякою мірою заощадить бюджетні кошти.

Загальнодержавна бюджетна програма наукового реферування конче потрібна саме Україні, оскільки швидко «напливаюча» приватна власність на все і вся може «розчинити» безцінні фонди, які так необхідні вітчизняній розгалуженій мережі науково-дослідних установ та освітніх закладів, що фактично сформувалися в Україні за радянської доби.

Це доводять окремі порівняльні дані унікального видання «Національний атлас України», особливо щодо зацікавлених у продукції вітчизняних наукових реферувальників. Пропонуються дані за більш стабільних часів у країні до 2005 року, порівняно з 1990 роком. Приміром, якщо 1990 р. загальноосвітніх навчальних закладів налічувалося 21825 одиниць, причому всі державного статусу, то 2005 р. їхня кількість зменшилася до 21374, з яких лише 64 державні, 21374 комунальні, а 284 приватні. Приблизно така тенденція і щодо студентів. Якщо 1990 р. навчалася 7131791, то 2005 р. їх вже 5731365 осіб, з яких 9389 навчаються у державних навчальних закладах, а 5694060 у закладах, що віднесені до комунальної власності, і 27916 у приватних закладах.

Виявлено позитивну тенденцію збільшення чисельності студентів у вишах III-IV рівнів акредитації.

Якщо зробити інше узагальнення, то на сільське господарство припадає всього 5 % із загальної кількості тих, що навчаються для всіх галузей знань, яких готують технікуми і 2,8 % – інститути та університети. Як не дивно, порівняно з 1990 р. збільшується кількість наукових і науково-технічних організацій. Якщо 1991 р. їх налічувалося 1344, то, наприклад, 2002 р. – 1477. Хоча чисельність працюючих у науковій сфері з 1995 р. зменшується. Якщо 1995 р. налічувалося 293100, то 2004 р. – 173600, як, до речі, і допоміжний персонал відповідно: було 62,8, а стало – 33,7 тис. Хоча кількість кандидатів за цей період збільшилася з 57610 до 65839, а докторів – з 9759 до 11573 осіб. Вважаю це наслідком збільшення кількості наукових установ, яким дозволено готувати фахівців вищої кваліфікації. Якщо 1990 р. їх налічувалося 291, де було відкрито аспірантуру та 93 з докторантурою, то 2004 р. їхня кількість відповідно становила 490 та 246 одиниць. Однак інтерес готувати дисертації, наприклад, за аграрною тематикою, спадає. Якщо 1990 р. їхній процент досягав 60% за всіма напрямками наук, то 2001 р. знизився до 40 %.

Результатами наукової роботи є різного типу публікації. Слід відмітити, що збільшується кількість виданих монографій та підручників. Якщо, наприклад, 2000 р. їхня кількість у

відсотках становила: 59,2 – статті, 5,3 – монографії та підручники, і 35,5 – таке інше, то 2002 р. цей процент відповідно дорівнював: 59,3; 5,8 та 34,9 %.

Варто зважити на інформацію з *табл. 3*, яку за даними Книжкової палати України імені Івана Франка дає Г.О. Гуцол. При, здавалося б, невисоких показниках книжкових видань у загальному потоці надходжень стосовно сільського господарства, вони, як видно із таблиці, виходять стабільно, що свідчить про стабільний науковий розвиток галузі, що безперечно додає оптимізму в майбутнього галузевого наукового реферування.

Як не дивно, схожі загальнодержавні проблеми щодо перспектив науково-освітнього забезпечення у наших країн-сусідів, що донедавна разом з нами будували «світле комуністичне майбутнє», а зараз є членами ЄС, – швидко виявилось, що така кількість навчальних і дослідницьких інституцій не залишиться. Не до кінця визначено місце або перспективи галузевих академій країни у цій ситуації.

На жаль, в Україні не відпрацьований механізм підтримки меценатства або, скоріше, його заохочення, як він здійснювався на Наддніпрянщині до подій 1917 р. Знайдеться не так багато осіб вкласти власні кошти у розвиток наукового реферування в Україні. Не все зрозуміло і з Болонським процесом підготовки фахівців, яким передбачено корпоративний патронат над процесом реферування галузевої науково-технічної інформації. У ньому скоріше спрацьовують інші механізми щодо розповсюдження поточної інформації через можливості Internet з повнотекстовим записом джерела. Тому вбачаю, що саме Міністерство освіти і науки України в перспективі мусить не лише ініціювати, а й взяти на себе фінансування або здійснення цільової програми наукового реферування в Україні.

Попри певні невизначені перспективи, у свій 10-річний ювілей колектив редакції РЖ «Агропромисловий комплекс України» продовжує пошук оптимальності щодо його конкурентоспроможності на ринку інформації з максимальним наближенням до світових реалій. Згідно з новим «Положенням РЖ «АПК України», журнал, починаючи з № 1 за 2009 р., не лише змінює свій дизайн, а й розширює доступність його сприйняття колегами з-за кордону через додатковий опис вихідних даних кожного реферату англійською мовою. Наступним кроком стане виправдана доступність журналу через Web-сайт ДНСГБ УААН. Сподіваємося на власну перспективу і «затребуваність».

Таблиця 1

Сумарна кількість рефератів та обсяг обліково-видавничих аркушів щоквартального реферативного журналу «Агропромисловий комплекс України», 1999-2009

<i>№ з/п</i>	<i>УДК рубрики.</i>	<i>Рубрика</i>	<i>1999</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009 (#1)</i>	<i>1999-2009</i>
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	63(091)	Історія аграрної науки		—	29	37	46	44	42	37	41	46	12	334
2	338.43 631.1	Економіка сіл. гос-ва. Організ. і управління с.-г. виробництвом	105	202	146	138	123	124	86	103	110	106	25	1268
3	631.3	С.-г. машини, знаряддя і обладнання	107	158	144	104	91	77	99	120	101	66	18	1085
4	631.4	Ґрунтознавство	21	38	43	58	63	61	62	68	57	67	20	558
5	631.5	Агротехніка	13	50	55	57	63	62	63	62	70	73	15	583
6	631.6	С.-г. меліорація	41	36	47	59	39	44	47	56	61	64	13	507
7	631.8	Добрива	22	41	48	64	67	63	61	63	66	68	17	580
8	502/504 631.92/.95	Охорона природи. Сталий розвиток. С.-г. екологія	13	67	66	63	75	65	64	66	53	54	15	601
9	573.6	Прикл. біотехнологія	—	—	—	—	14	10	—	—	—	—	—	24
10	632	Хвороби рослин. Шкідники. Захист росл.	63	83	64	61	66	68	65	64	66	71	16	687
11	633/635	Рослинництво. Загальні питання	7	2	1	6	6	9	10	8	19	21	5	94
12	633.1	Хлібні злаки. Зернові культури	27	71	60	66	66	63	63	65	62	71	15	629
13	633.2/.4	Кормові культури	29	56	103	83	47	65	61	65	49	56	15	629
14	633.5/.9	Технічні культури	21	105	77	74	70	64	61	66	72	84	20	714
15	634.1/.8	Садівництво. Плодівництво	18	72	95	88	61	62	70	63	60	58	18	665

<i>№ з/п</i>	<i>УДК рубрики.</i>	<i>Рубрика</i>	<i>1999</i>	<i>2000</i>	<i>2001</i>	<i>2002</i>	<i>2003</i>	<i>2004</i>	<i>2005</i>	<i>2006</i>	<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009 (#1)</i>	<i>1999-2009</i>
16	635.1/.8	Овочівництво. Городництво	57	110	73	67	74	69	69	65	55	53	14	706
17	635.9	Декоративні культури. Квітникарство	—	—	18	24	24	27	27	27	29	26	6	208
18	636/639 636.0	Тваринництво Загальні питання	28	21	14	20	16	14	26	15	19	14	4	191
19	636.1	Конярство	7	11	7	20	18	19	22	18	33	19	8	182
20	636.22/.29	ВРХ. Скотарство	70	87	82	66	67	58	63	60	66	58	19	696
21	636.32/.39	Вівчарство. Козівництво	6	29	51	35	31	34	43	39	35	33	14	350
22	636.4	Свинарство	36	58	64	59	64	62	61	70	68	66	15	623
23	636.52/.59	Птахівництво	13	41	75	62	53	66	63	56	58	64	14	565
24	636.92/.93	Домашні кролі. Хутрові звірі	2	5	2	15	14	20	20	20	22	23	7	150
25	638.1/.2	Бджільництво. Шовківництво	33/0	48/0	56/2	52/19	69/2	60/20	62/12	55/19	56/16	62/12	18/2	571/ 104
26	639.2/.3	Рибне господарство	3	66	34	27	33	48	41	47	36	46	9	390
27	619	Ветеринарія	40	108	58	73	82	75	88	79	105	54	16	778
28	663/665 637	Харч. і перер. пром-ть Продукти тварин-тва	32 4	69 8	92 9	52 14	41/8	59	77	68	64	72	20	654 35
29	630	Лісове господарство	35	75	89	67	53	55	87	84	75	80	20	720
30		ВСЬОГО: рефератів	853	1717	1704	1630	1546	1567	1615	1628	1624	1587	410	15881
31		обл.-вид. арк.	33,93	71,96	75,86	77,2	79,72	79,14	79,72	80,47	81,22	111,1	~27	796,15

Таблиця 2

Реферативні журнали, що видаються в Україні

№ з/п	Назва журналу	Рік видання	Періодичність	Наклад (штук)	Видавець
1	Медичний реферативний журнал	1993	Двічі на рік, а потім раз на рік	50	МОЗ, Український центр наукової інформації і патентно-ліцензійної роботи “Укрмедпатентформ”
2	РЖ «Депоновані наукові роботи»	1997, перерва 2003	Щомісяця	Наповнення рефератами різне	УкрІНТЕІ, ДНТБ, Міністерство України у справах науки і технологій
3	Політика. Політичні науки	1997, з 2007 не виходить	Щомісяця	162	Книжкова палата України
4	Економіка. Економічні науки	1998	Щомісяця	167	Книжкова палата України
5	Український реферативний журнал «Джерело» 4-а серія “Медицина”	1995 і 1998	6 разів на рік	80	НБУВ, ППРІ
		2004	6 разів на рік	80	НБУВ, ППРІ
6	Медичний реферативно-оглядовий журнал	2002	Щокварталу	200	Асоціація анестезіологів України
7	Юридичний реферативний журнал	2003	Щокварталу	100	Міносвіти і науки України, Одеська національна юридична академія, Наукова бібліотека
8	РЖ «Екологія»	2004	Щокварталу	500	Всеукраїнська екологічна ліга (м. Київ)

Таблиця 3

**Порівняльна таблиця публікацій України, що надходять до Державної наукової установи
«Книжкова палата України імені Івана Франка (м. Київ)»**

Вид видань	Випуск в Україні	2006	2007	2008
		Кількість видань, друк. од.	Кількість видань, друк. од.	Кількість видань, друк. од.
Книги і брошури	Всього	15867	17987	24040
	З сільського господарства	330 (2,1%)	371 (2,1%)	533 (2,2%)
Автореферати дисертацій	Всього	6009	5832	6320
	З сільського господарства	149 (2,5 %)	158 (2,9 %)	150 (2,4)

